

Yhteyshenkilö
Kati Salovaara
Matkapuhelin
050 311 2536
Sähköposti
kati.salovaara@afry.com
Pvm.
26/05/2023
Projektiviite
101022194

Asiakas
OX2

Huittisten sähköaseman liito-oravatarkistus 2023

1 Johdanto

Tämä liito-oravaselvitys on tehty OX2:n tilauksesta Huittisten sähköaseman ympärille sijoitettavan uuden aurinkovoimapuiston ja siihen kuuluvan 400 kilovoltin (kV) voimajohtolinjan suunnittelua varten. Selvityksessä tarkistettiin sähköaseman koillispuolella sijaitsevien tunnettujen liito-oravan elinpiirien tilanne. Lisäksi on annettu yleispiirteisiä suosituksia liito-oravien huomiointiin ottamisesta. Selvityksen tekivät biologit FT Kati Salovaara (maastokartoitukset ja raportointi) ja FM Soile Turkulainen (raportointi) AFRY Finland Oy:stä.

2 Lähtötiedot

Selvitysalue sijaitsee Huittisten keskustan lounaispuolella Metsämaan alueella. Alueella on kartoitettu liito-oravia vuosina 2019 ja 2020 Huittinen–Forssa-voimajohtohankkeen YVAa varten (Fingrid Oyj 2020). Havaintojen perusteella sähköaseman pohjoispuolelle on rajattu neljästä erillisestä osa-alueesta koostuva liito-oravaelinpiiri (kuva 1). Alueelta ei ole talletettu liito-oravahavaintoja sen jälkeen (Suomen Lajitietokeskus 2023).

Liito-orava kuuluu luontodirektiivin IV (a) liitteen lajeihin, joten sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulailla (49 §) kielletty. Lisäksi liito-orava kuuluu luonnonsuojelulain (46 §) uhanalaisiin lajeihin ja luonnonsuojelulailla (38 §) rauhoitettuihin nisäkäslajeihin. Viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa liito-orava arvioitiin vaarantuneeksi (VU) (Hyvärinen ym. 2019).

3 Menetelmät

Liito-oravaselvityksen maastokartoituskäynti tehtiin 19.5.2023. Selvitys kohdistui vuosina 2019 ja 2020 havaituille liito-oravan elinpiireille ja mahdollisten liikkumisyhteyksien kohdille. Maastossa etsittiin liito-oravan papanoita puiden alta selvitysohjeiden mukaisesti (Nieminen & Ahola 2017). Havaittujen papanapuiden sijaintitiedot talletettiin GPS-laitteeseen, ja niistä kirjattiin ylös puulaji sekä arvio papanoiden määrästä. Lisäksi kirjattiin ylös uudet havainnot koloista ja risupesistä. Lisäksi tarkasteltiin liikkumisyhteyksiä.

4 Tulokset

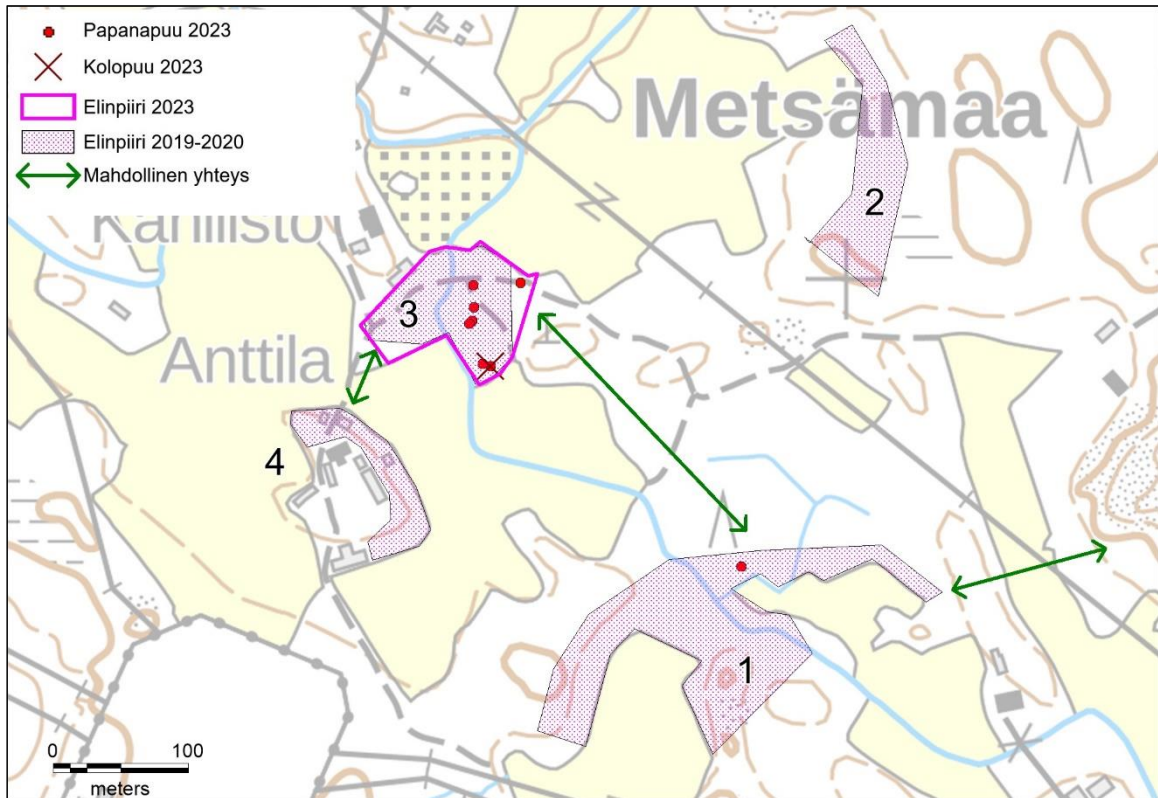
Alue 1

Alueelta löytyi vain yksi liito-oravan papana keskiosassa pellon reunassa kasvavan haapapuun alta. Aiemmissä selvityksissä alueelta löytyi papanoita myös hakkuualueille jätettyjen kolohaapojen tyveltä, mutta todennäköisesti hakkuiden seurauksena elinpiiri on sittemmin tyhjentynyt, vaikka kolohaavat ovat edelleen olemassa. Papanahavainto kuitenkin osoittaa, että liito-orava tai -oravat ovat liikkuneet alueella eli alue on osa liito-oravaelinpiiriä tai sen kautta on liikkumisyhteys.

Alueen länsireunalla on jäljellä yhtenäisen metsän alue, josta ei kuitenkaan löytynyt merkkejä liito-oravasta. Metsäalue on varttunutta sekapuustoa, jossa on tehty alikasvoksen raivaus. Siellä

on muutamia melko suuria haapoja ja kuusia, ja tämäkin osa elinpiiristä vaikuttaa olevan edelleen liito-oravalle soveltuva, mutta ei ole tällä hetkellä asuttu.

Alueen itäpuolelta 110 kV voimajohtolinjan toiselta puolelta tarkistettiin pellonreunametsikkö, josta vuonna 2020 löytyi liito-oravan papanoita kahden puun juurelta. Harvapuustoisella alueella on runsaasti järeitä haapoja ja muutamia kolopuita, mutta sieltä ei löytynyt nyt papanoita.

Kuva 1. Aiemmissä selvityksissä rajatut liito-oravaelinpiiriin osa-alueet (1-4) ja liikkumisyhteydet (Fingrid Oyj 2020) sekä papanapuuhavainnot ja alueella 3 havaittu uusi kolohaapa keväällä 2023. Kuvasta puuttuvat aikaisempina vuosina havaitut kolopuut.

Alue 2

Alueelta 2 ei löytynyt liito-oravan papanoita. Eteläosan hakkuualueella säästettyjen järeiden haapojen alla oli papanoita vuosina 2019 ja 2020. Kolohaapoja havaittiin silloin kaksi, ja niistä toisen alla oli runsaasti papanoita. Aiemmissä kartoituksissa papanoita löytyi myös alueen pohjoisreunalta pellon reunametsikön haapapuiden juurelta. Hakkuu oli aikaisempien selvitysten aikaan tuore, ja mahdollisesti alue on hakkuun seurauksena muuttunut huonosti liito-oraville soveltuva.

Alue 3

Alue 3 oli tutkituista neljästä alueesta ainoana edelleen liito-oravan asuttama. Se muodostuu noin hehtaarin laajuisesta yhtenäisestä metsiköstä, jossa kasvaa varttunutta sekapuustoa. Tuoreita papanoita löytyi seitsemän puun juurelta. Puut olivat järeitä kuusia tai haapoja, ja useimpien puiden juurella papanoita oli melko runsaasti. Alueen eteläosassa löytyi uusi kolohaapa (kuva 1) ja sen juurelta erittäin runsaasti sekä vanhoja että tuoreita papanoita, mikä viittaa lisääntymis- ja levähdyspaikkaan.

Alue 4

Alueelta ei löytynyt liito-oravan papanoita. Alue muodostuu pitkään asumattomana olleen tilakeskuksen osin luonnontilaistuneesta pihapiiristä ja siihen kuuluvista yksittäisistä järeistä puista. Muutamia järeitä runkoja oli äskettäin kaatunut. Alue sijaitsee lähietäisyydellä alueesta 3 ja vaikuttaa edelleen olevan liito-oravalle soveltuva.

Yhteydet

Kevään 2023 papanahavaintojen perusteella liito-oravat liikkuvat todennäköisesti ainakin alueiden 3 ja 1 välillä nuorta metsää ja pellonreunapuustoa pitkin (kuva 1). Myös alueiden 3 ja 4 välillä on aikaisempien selvitysten perusteella yhteys. Alueiden 4 ja 1 välinen yhteys sähköaseman kulmauksen kautta on epävarmempi. Alue 2 on hakkuun takia eristynyt muista.

Liito-oravien liikkumisyhteydet elinpiiriltä laajemmille metsäalueille ovat nykytilanteessa melko huonot, sillä pellot, hakkuut ja voimajohdot pirstovat metsiköitä. Todennäköisin yhteyssuunta voisi olla koilliseen 110 kV:n voimajohdon johtoaukean yli (kuva 1). Liito-oravat pystyvät ylittämään liitämällä noin 50 metriä leveään aukean alueen, jos sen molemmilla puolilla kasvaa täysimittaista puustoa (Ahopelto ym. 2021).

5 Johtopäätökset

Neljästä tarkistetusta liito-orava-alueesta vain sähköaseman pohjoispuolella sijaitseva alue 3 oli maastohavaintojen perusteella liito-oravan asuttama keväällä 2023. Asutusta metsiköstä löytyi suurin piirtein sama määrä papanapuita kuin vuonna 2020, mutta hieman suppeammalta alueelta. Yhden kolohaavan juurella oli erittäin runsaasti sekä vanhoja että tuoreita papanoita. Todennäköisesti kyseessä on lisääntymis- ja levähdyspaikka.

Aluetta 3 voidaan nykytilanteessa pitää elinpiirin ydinalueena. Yksinään se on kuitenkin liian pieni liito-oravan elinpiiriksi, sillä tyypillisesti liito-oravanaaraiden elinpiirit ovat kooltaan 3–10 hehtaaria (Nieminen & Ahola 2017). Elinpiiri sisältää sen lisäksi mahdollisesti alueen 4 (vaikka sieltä ei löytynyt papanoita) sekä itäpuolista nuorta metsää mahdollisesti alueelle 1 asti (josta löytyi yksi papana).

Liito-oravaselvitykset tulokset tulee ottaa huomioon aurinkovoimapuiston ja voimajohtolinjan suunnittelussa. Suositeltavinta on jättää alueet 3 ja 4 rakentamisen ulkopuolelle sekä säästää alueella 1 olevat kolopuustoiset osat. Alueiden 3 ja 1 välillä olisi parasta säilyttää yhtenäinen puustoinen vyöhyke, joka jatkuisi edelleen koilliseen.

400 kV:n voimajohdossa johtoalueen leveys on tavanomaisella pylväällä noin 62 metriä ja avoimena pidettävän johtoaukean leveys noin 42 metriä ja vapaasti seisovalla pylväällä vastaavasti 50 metriä ja 30 metriä (Fingrid Oyj 2020). Suunnitellussa voimajohdossa on suositeltavaa käyttää liito-oravayhteyksien kohdalla vapaasti seisovia pylväitä. Vaihtoehtoisesti yhteys voidaan pyrkiä turvaamaan säilyttämällä reunavyöhykkeillä mahdollisimman paljon sellaista puustoa, joka ei vaaranna sähköturvallisuuksi, sekä säilyttämällä pensasmaista kasvillisuutta johtoaukealla.

6 Lähteet

Ahopelto, L., Lundgren, L., Kostianen, A., Peltola, K., Laita, A., Mäkelä, A., Väänänen, M., Perätie, T. & Ruohomäki, A. 2021: Liito-oravan huomioiminen kaupunkisuunnittelussa. Hyvien käytäntöjen opas. Metsähallitus, Espoon kaupunki, Jyväskylän kaupunki ja Kuopion kaupunki. 108 s.

Fingrid Oyj 2020. Huittinen–Forssa 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke. Ympäristövaikutusten arviointiselostus. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Fingrid_Huittinen_Forssa_voimajohtohankkeen_YVA_23042020_FINAL_logo.pdf

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Suomen Lajitietokeskus 2023. Selvitysalueen ja ympäristön liito-oravahavainnot 25.5.2023.
<https://laji.fi/>.

Kartta ja ilmakekuva: Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen tiedostopalvelu (<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>, peruskarttarasteri ja ortoilmakuva 5/2023) Lisenssi: Creative Commons.